

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy, v právní věci žalobkyně **R. K.**, proti žalovanému **Magistrátu hlavního města Prahy**, se sídlem Praha 1, Mariánské nám. č. 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 12. 2003, č. j. 3 Ca 9/2003–46,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) se včas podaným opravným prostředkem ze dne 14. 12. 2001 domáhala přezkoumání rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru sociální péče a zdravotnictví ze dne 11. 10. 2001, č. j. MHMPP/102186/01–SSP/347/01, kterým bylo podle ustanovení § 59 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 14, odboru státní sociální podpory, č. j. 3133/1/ANA-1/1 ze dne 26. 7. 2001 a napadené rozhodnutí, jímž byla zamítnuta dávka státní sociální podpory (přírůstek na dítě nezletilé oprávněné osobě L. K. ode dne 1. 10. 1998), bylo potvrzeno. Týmž opravným prostředkem se žalobkyně domáhala i přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. MHMPP/102186/01–SSP/348/01 ze dne 11. 10. 2001, kterým bylo podle ustanovení § 59 odst. 2 správního řádu zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně č. j. 3914/1/ANA-1/1 ze dne 26. 7. 2001, a toto rozhodnutí (kterým byla zamítnuta dávka státní sociální podpory na dítě L. K. ode dne 1. 10. 1999) bylo odvolacím orgánem rovněž potvrzeno. Stěžovatelka žádala, aby obě napadená rozhodnutí žalovaného byla pro nezákonnost zrušena, stejně jako obě rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, a věc byla vrácena správnímu orgánu prvního stupně k dalšímu řízení. Ve smyslu § 138 o. s. ř. dále žádala, aby jí bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků (k žádosti přiložila prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků) a zároveň, aby jí byl ve smyslu § 30 odst. 1 a 2 o. s. ř. pro

toto řízení ustanoven advokát k ochraně jejích zájmů, neboť podle ustanovení § 250a o. s. ř. se jedná o zastoupení povinné.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12. 12. 2003 č. j. 3 Ca 9/2003 – 46, návrh na ustanovení zástupce žalobkyni zamítl. V odůvodnění rozhodnutí poukázal na změnu právní úpravy, k níž došlo 1. 1. 2003 v souvislosti s účinností zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“), zejména na ustanovení § 129 odst. 2 s. ř. s., podle něhož věci, které do účinnosti uvedeného zákona nebyly soudem skončeny (tak jak tomu je i v projednávané věci) dokončí soud podle tohoto zákona, tedy s. ř. s. Připomněl, že pro řízení před uvedeným soudem není zastoupení řízení účastníka advokátem povinné a proto je třeba při posuzování žádosti žalobkyně postupovat podle § 35 odst. 7 s. ř. s., podle něhož může předseda senátu navrhopateli (žalobci), u kterého jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit zástupce, jímž může být advokát. Jednou z podmínek pro vyhovění návrhu je tudíž zjištění, zda takové opatření je nutné k ochraně práv žadatele. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že tato podmínka v řízení splněna není, neboť ze spisového materiálu zjistil, že žalobkyně je sama schopna si v tomto řízení svá práva ochránit. V souladu s poučením využila totiž svého práva domáhat se přezkoumání rozhodnutí žalovaného a jí podaný opravný prostředek má veškeré zákonem požadované náležitosti: obsahuje označení napadených rozhodnutí, důvody, které žalobkyni k podání opravného prostředku vedly i návrh rozsudečného výroku. Žalobkyně tedy svými úkony učinila vše, co bylo třeba podle právních předpisů k ochraně práv učinit. Podle názoru soudu není tak dána podmínka potřebnosti ochrany práv žalobkyně, jejíž splnění zákon vyžaduje k tomu, aby žádosti mohlo být vyhověno. S ohledem na nesplnění této podmínky se pak již soud nezabýval druhou zákonem stanovenou podmínkou, tj. předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a to zejména též z toho důvodu, že vlastní řízení je ze zákona od soudních poplatků ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, osvobozeno. Soud upozornil žalobkyni, že toto rozhodnutí nebrání tomu, aby v případě zjištění potřebnosti právního zastoupení žalobkyně v dalším průběhu řízení, podala novou žádost s uvedením důvodů, které nutnost takového opatření vyvolávají.

Citované usnesení Městského soudu v Praze napadla žalobkyně podáním, v němž jednak znovu požádala o ustanovení advokáta a dále uvedla, že pokud městský soud této žádosti nevyhoví, je třeba její podání pokládat za kasační stížnost proti citovanému rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 12. 12. 2003 č. j. 3 Ca 9/2003 – 46. K důvodům její žádosti na ustanovení zástupce vysvětlila, že před podáním žaloby se obrátila na advokáta, který ji poradil, jak má žalobu sepsat, když sama nebyla schopna dostatečně kvalifikovaným způsobem obhájit svá práva u soudu bez pomoci osoby práva znalé, a to především za situace, kdy lze důvodně očekávat, že strana žalovaná bude právně zastoupena. Dodala, že je vyučena kuchařkou, t.č. je na mateřské dovolené, nemá právnické vzdělání a advokáta si nemůže dovolit. Žádala soud, aby tyto skutečnosti znovu zvážil a zástupcem ji ustanovil advokáta JUDr. Stanislava Pavelku, se sídlem Praha 3, Libická 1832/5, který je již s věcí částečně obeznámen a kterému žalobkyně důvěřuje. Pro případ nevyhovění žádala, aby podání bylo pokládáno za kasační stížnosti, jejímž důvodem jsou skutečnosti výše uvedené a dále i to, že Městský soud v Praze se při rozhodování nezabýval jejími majetkovými a sociálními poměry.

K výzvě Městského soudu v Praze na doplnění kasační stížnosti a po poučení soudu o povinném zastoupení stěžovatele v řízení o kasační stížnosti, stěžovatelka doplnila, že znovu žádá o ustanovení advokáta pro toto řízení z důvodů v kasační stížnosti ze dne 5. 1. 2004 uvedených a navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí ze dne 12. 12. 2003 č. j. 3 Ca 9/2003 – 46 v plném rozsahu zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, nebo aby rozhodl tak, že se jí k ochraně jejích zájmů určuje advokát JUDr. Stanislav Pavelka se sídlem v Praze 3, Lidická 1835/8.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Projednal ji i vzdor absenci povinného zastoupení stěžovatelky advokátem, neboť povaha rozhodnutí – zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce stěžovatelce – proti němuž kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby nedostatek podmínky povinného zastoupení bylo možno považovat za překážku, která by bránila věcnému projednání kasační stížnosti.

Stěžovatelka namítá nezákonnost napadeného usnesení, které spatřuje v tom, že ji městský soud měl ustanovit zástupce, neboť je to nezbytně třeba k ochraně jejích zájmů v řízení, které není schopna si hájit sama a současně je osobou, u níž jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků z důvodů nepříznivé ekonomické situace.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci se Městský soud v Praze nezabýval splněním první zákonné podmínky, když shledal, že v projednávané věci není splněna druhá z podmínek, potřeba ochrany práv žadatelky.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Městským soudem v Praze za skutkové situace, z níž měl možnost uvedený soud vycházet v době rozhodování o podané žádosti, ztotožňuje. Advokát bude ustanoven zástupcem účastníka k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právní složitou a jestliže potřeba ochrany práv účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z nekvalifikovaných podání účastníka, jímž se na soud obrací apod. Vzhledem k tomu, že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), navíc v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby kritériem pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka. V projednávané věci lze souhlasit s městským soudem, že stěžovatelkou podaná žaloba proti rozhodnutí správního orgánu veškeré náležitosti takového podání obsahovala, včetně vymezení rozsahu napadených výroků, žalobních bodů a tím i vymezení rozsahu soudního přezkumu. Obsahovala též perfektní návrh rozsudečného výroku. Za situace, kdy stěžovatelka okolnosti sepsu žaloby v tomto podání, ani v průběhu dalšího řízení až do vydání napadeného usnesení neobjasnila (v žalobě se omezila jen na žádost o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta bez uvedení důvodů takového opatření) neměl Městský soud v Praze důvod k pochybnostem o způsobilosti stěžovatelky hájit si před soudem své zájmy sama. Lze souhlasit s Městským

soudem v Praze, že stěžovatelka svými vlastními úkony učinila vše, co mohla podle právních předpisů k ochraně svých práv učinit, když se dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátila na soud a v řízení před tímto soudem není právní zastoupení povinné.

Kasační stížnost stěžovatelky podanou z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a)] neshledal Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou a proto mu nezbylo než dle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítnout.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovanému v tomto stadiu řízení žádné náklady nevznikly, přičemž stěžovatelka byla v řízení neúspěšná, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Tímto rozhodnutím přitom zůstává nedotčeno právo žalobkyně na projednání její nové žádosti o ustanovení advokáta, kterou podala současně s kasační stížností ze dne 5. 1. 2004, o níž přísluší rozhodnout Městskému soudu v Praze (ve světle nových skutečností, které stěžovatelka uplatnila až v kasační stížnosti).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. 5. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu